

11. "Registre de denúncies". Arxiu Municipal de Manacor. III 127 4B.
12. "La Aurora", núm. 153, del 31 de juliol de 1909.
13. "La Aurora", núm. 348, del 10 de maig de 1913.
14. "Voz y Voto", núm. 22, del 9 de gener de 1932.
15. "Voz y Voto", núm. 25, del 30 de gener de 1932.
16. "Actes de l'Ajuntament, 1918-1919". Arxiu Municipal de Manacor. I 13 35. P. 9.
17. "Voz y Voto", núm. 2, del 22 d'agost de 1931.
18. "Voz y Voto", núm. 56, del 3 de setembre de 1932.
19. FERRER, Rafael: **Los inicios del fútbol en nuestra ciudad**. Revista "Perlas y Cuevas" del 21 d'octubre de 1972.
20. Rafel Ferrer el situa a l'actual barriada de sa Torre, entre els carrers de Còrsega i de Provença.
21. "Actes de l'Ajuntament, 1918". Arxiu Municipal de Manacor. I 13 34. Pp. 18v-19.
22. "Actes de l'Ajuntament, 1918-1919". Arxiu Municipal de Manacor. I 13 35. P. 77.
23. HUGUET, Francisco; FUSTER, Gabriel; FERRER, Rafael: **Cincuentenario de la Restauración de la Orden de Predicadores en Manacor**. Imp. Mossèn Alcover. Palma. 1958. P. 116.
24. Vegeu GELABERT, Miguel: **Educador y formador**. Número especial de la revista "Perlas y Cuevas" dedicat al Pare Llorenç Caldentey OP, del 14 de novembre de 1965.
25. Per a les dades que no duen nota, vegeu CANO, Tomás: La vida deportiva en Manacor. Revista "Majórica", núm. 17, abril de 1925.
26. AGUILÓ, Miguel: **Figuras de ayer... Pedro Fullana "Damet"**. Revista "Manacor" del 26 d'abril de 1980.
27. AGUILÓ, Miguel: **Figuras de ayer... Domingo Martí "Metla"**. Revista "Manacor" del 16 d'agost de 1980.
28. **Álbum manacorí. Las fotos de ayer**. Revista "Perlas y Cuevas" de l'11 de setembre de 1998.
29. Per a la resta de membres, vegeu "Voz y Voto", núm. 102, del 15 de juliol de 1933.
30. **Converses amb l'Amo Antoni Duro. De quan començava es futbol**. Revista "Perlas y Cuevas" del 18 de febrer de 1984.
31. CANO, Tomás: **La vida deportiva en Manacor**. Revista "Majórica", núm. 17, abril de 1925.
32. RUBÍ, Sebastià: **Ai Quaquin que has vengut de prim!** Ajuntament de Manacor. Manacor. 1985. P. 13.
33. MORATILLE, Juan: **Porto Cristo, entre ayer y mañana**. Col·leccionable de la revista "Porto Cristo". P. 109.
34. Per a la resta de membres de la directiva, vegeu "Voz y Voto", núm. 181, del 19 de gener de 1935.
35. Vegeu "Voz y Voto", núm. 215, del 14 de setembre de 1935.
36. FERRER, Rafael: **1938 en Manacor**. Revista "Perlas y Cuevas", núm. 699.

La "Sección Femenina" a Manacor: (1936 - 1977): Margalida Alcover Illull¹

Maria del Pilar Castor Binimelis i Margalida Rosselló Riera

La Sección Femenina de Falange era l'instrument del règim franquista emprat per controlar la població femenina. Franco els confià la "formación política y social de las mujeres españolas". Les funcions que se li encomanen tenen com a objectius la instrucció i mentalització de les dones en l'estructura falangista i la seva formació en els valors que la ideologia feixista i la tradició catòlica consideren que li són propis: l'obediència a l'home i la preparació per a complir la seva missió bàsica, ésser una bona esposa i mare.

En aquesta comunicació pretenem investigar la significació de la Sección Femenina a Manacor: analitzarem la formació i desenvolupament d'aquesta organització a nivell local, ja que no hi ha cap estudi d'aquest tipus -els únics treballs a nivell de Balears tenen un abast provincial, ens referim a l'obra d'Esperança Bosch i Victòria A. Ferrer *El model de dona a la Sección Femenina. Implantació a les Illes Balears (1939-1975)* i l'estudi de M.I. Pastor *La educación femenina en la postguerra (1939-1945). El caso de Mallorca*.

Valorarem les característiques i especificitats d'aquesta organització que marcà la vida de la població femenina del nostre poble durant el període 1936-1977, i determinarem el nivell d'incidència de Sección Femenina a Manacor i el grau d'implantació del model femení que representaven.

Davant la manca de publicacions d'aquestes característiques, hem consultat quatre tipus de fonts:

- Bibliogràfiques: hem considerat adient fer una relació més o manco representativa dels estudis relacionats amb aquest tema. Aquests estudis ens han servit per fer-nos una idea general del funcionament de Falange Femenina: els seus orígens, la seva organització, els seus propòsits i ideals... Cal destacar l'obra de Maria Teresa Gallego *Mujer, Falange y Franquismo*.

- D'arxiu: com a fonts d'arxiu hem consultat documentació a l'Arxiu del Regne de Mallorca i a l'Arxiu Municipal de Manacor. La font principal la trobam a les actes anuals produïdes per la Delegación Provincial anomenades *Sección Femenina del Movimiento: Resumen correspondiente a las actividades desarrolladas en la Delegación Provincial de Baleares durante el año...* Es tracta de relacions de les activitats duites a terme mes per mes. A partir de 1956 les trobam confeccionades cada any fins al 1977, mentre que els anys anteriors a aquesta data es presenten de forma conjunta. A part de poder estudiar la SF de les Balears, ens han aportat informació específica sobre el cas de Manacor.

Pel que fa a l'Arxiu de Manacor, no hi ha documentació específica de la Sección Femenina; segons les fonts orals el motiu és que totes les actes i informes generats per aquesta organització foren cremats el 1977 per Salvador Bauzà, vilafranquer que visqué a Manacor, on feia d'instructor de les joventuts falangistes masculines. Durant els inicis de la Transició es temia l'adopció de represàlies per les actuacions duites a terme (Bauzà fins i tot va vendre tots els mobles de la casa de les Flechas i de la seu local).

L'única documentació relacionada és la generada per Auxilio Social, que ens ha estat útil per valorar la col·laboració de la SF amb aquesta institució durant la guerra.

- Periodístiques: les mancances documentals han fet imprescindible consultar la premsa local. *L'Arriba*, publicació setmanal manacorina editada per la Delegación de Prensa y Propaganda de FET y de las JONS entre 1938 i 1966, constitueix la font essencial per valorar i estudiar la incidència de la SF a Manacor, encara que moltes de les dades que ens proporcionen semblen anecdòtiques i poc significatives per la retòrica del llenguatge i la repetitivitat de la informació. Trobam anuncis de tómboles, de festivals o d'exposicions de flors, resolucions de l'Ajuntament, ressenyes a la secció de "Locales" o articles d'opinió de les afiliades.

La resta de premsa (*Última Hora*, *Diario de Mallorca* i *Manacor*) ha estat consultada a partir d'uns àlbums de retalls de notícies sobre Manacor que es troben a la biblioteca del poble. És per això, per tractar-se de notícies disperses i d'anys no correlatius, que no els especificam a la bibliografia.

Al serial sobre la història de Manacor del setmanari *Perlas y Cuevas* també hem trobat dades d'interès sobre el tema objecte d'estudi.

- Orals: testimonis d'integrants de l'organització i d'altres persones que visqueren i recorden aquesta època. Per a nosaltres constitueixen les fonts més enriquidores ja que ens permeten copsar la visió del poble. Es

tracta de testimonis que si no es posen per escrit queden en l'oblit, aporten una riquesa i varietat de detalls que no trobam a altres tipus de fonts, encara que ens ha estat molt difícil aconseguir que les persones directament implicades ens informassin. Per això hem cregut convenient no emprar cap model d'entrevista, ens hem adaptat a cada persona en concret.

A força de demanar informació a coneguts, familiars i veïnats, hem obtingut noms, activitats, la ubicació dels centres i la visió i consideració que tenia el poble de la SF. Però sobretot cal destacar les entrevistes amb na Margalida Forteza, delegada local entre 1961 i 1977, i amb na Dolores Jaume, secretària local i "maestra de hogar".

A partir d'aquesta diversitat de fonts i de la gran quantitat de dades obtingudes, hem estructurat l'anàlisi de la SF a Manacor en dues comunicacions: en primer lloc exposarem els orígens i el desenvolupament a partir de la figura de la delegada local, na Margalida Alcover. Seguidament, a la segona comunicació, analitzarem les activitats, atribucions i significació de Falange Femenina com a organització a Manacor. Aquesta divisió té la seva raó d'ésser en la distinta línia d'actuació de les falangistes: durant el període 1936-1945 se centraren en l'atenció als ferits i als orfes de la Guerra Civil, sota el lideratge de na Margalida Alcover, mentre que durant l'etapa posterior (1950-1977) les seves activitats tenien un caràcter educatiu, social i lúdic.

Els orígens de la "Sección Femenina" a Manacor: na Margalida Alcover Lull, "Sa Jefa"

Nascuda el 10 d'octubre de 1899 en una família socialment benestant i fortament catòlica i tradicionalista, na Margalida Alcover es fa seus aquests valors que la definiran. Filla d'Andrés Alcover Riera, de Santa Cirga, col·laborador de *La Aurora*, i neboda del canònic i filòleg Antoni Maria Alcover i del jesuïta Miquel Alcover, ja parteix d'una posició social acomodada i ben reconeguda a Manacor que li obrirà moltes portes.

La seva projecció política comença a la Segona República, on destacà ja per la seva gran capacitat d'oratòria i convicció. Durant aquest període exerceix una important tasca de propaganda per a La Unión de Derechos Femeninos. Abans

Fotografia de na Margalida Alcover Lull publicada a *L'Arriba* de dia 1 de juliol de 1961.

d'entrar a formar part de les files de Falange ja defensava l'espanyolitat i catolicitat a ultrança com alternativa a la realitat política existent; així, abans d'esclatar la guerra "cantaba las realidades del barquero a aquellos gamberros de la política que pretendían gobernar España quemando iglesias y saqueando sus tesoros".²

El setmanari socialista de Manacor *Nosotros* la ridiculitza amb el sobrenom de *La Estropajosa* i també refereix les controvèrsies entre els socialistes manacorins i els postulats polítics defensats per na Margalida.

Les seves conviccions religioses determinaren el seu enquadrament a les files de Falange; aquesta tendència política defensava el catolicisme i l'església a diferència de l'anticlericalisme republicà: "Los desmanes del Frente Popular determinaron el encuadramiento inmediato de Margarita Alcover en las filas de Falange y la misma fe, actividad y constancia que tenía puesta al servicio de Dios, la puso al servicio de la Patria"³. Poc després, al 1936, és nomenada "Jefe Local" de Falange Femenina a Manacor. Aquesta delegació fou la primera que s'organitzà després de la constitució de la SF a Balears. Exercirà aquest càrrec durant 25 anys.

Els orígens de la Sección Femenina són anteriors a la Guerra Civil, si bé la seva importància vendrà marcada per l'actuació durant el conflicte bèl·lic. El 29 d'octubre de 1933 tengué lloc l'acte fundacional de Falange, presidit per Jose Antonio Primo de Rivera, i el 13 de febrer de 1934 s'afegiren a aquesta organització política les Juntas de Defensa Sindicalistas. El 1937, amb la incorporació dels Carlistes, nasqué la Falange Española Tradicionalista (FET) y de las JONS. El juny de 1934, a la seu del Marqués Riscal, es redactà el primer manifest que creava un cos de dones com a part del partit falangista. Pilar Primo de Rivera, que serà la "Delegada Nacional" de la SF fins a la seva dissolució, és a dir durant més de 43 anys, tengué ben clar que el principal objectiu de l'organització era participar activament en la lluita falangista mitjançant l'aportació dels valors de dedicació i d'abnegació que se'ls suposa com a dones.

L'embranchida d'aquest cos de dones es produeix durant la Guerra Civil. És durant la guerra i en la conjuntura de pobresa i malalties que la seguí que les falangistes assumiren de forma espontània activitats per recaptar fons per als afectats i per a tasques assistencials. Amb institucions com els menjadors o les Cases del Soldado curaren els ferits i s'encarregaren d'alimentar els nens i les mares dels afectats. Improvisaren "hospitals" a cases d'afiliades i a centres públics on es recollien benes i llençols i s'atenia els soldats ferits. Per una altra banda, canalitzaren els seus esforços per recollir diners per "La Causa" amb la postulació de les "Huchas" i la subscripció a la *Ficha Azul*. En aquest sentit el cas de Manacor n'és un exemple ben clar. De forma espontània, "Sa Jefa", sobrenom amb què tot el poble de Manacor coneixia na Margalida, assumí l'assistència i ajuda als soldats i als ferits durant la guerra. Les dones organitzaren l'ajuda als combatents en un poble que no estava preparat per assumir les conseqüències del desembarc de Bayo a Portocristo: morts, ferits, orfes, vídues i també mancances alimentàries i sanitàries.

Alcover mobilitzà un bon grup de dones manacorines gràcies a la seva capacitat d'oratória i eloqüència. Improvisà un centre a l'antiga Casa del Poble, situada al número 25 del carrer Bosch, on s'atenien els combatents de Portocristo i Son Servera. A la Casa del Soldado se centralitzà la recollida de benes, llençols, mantes, roba d'abric i menjar. Aquesta tasca de recollida continuà després de finalitzar el conflicte armat a Manacor, el material s'enviava a les zones de la Península que continuaven en guerra.

Reunió de dones falangistes i de la Creu Roja a Manacor devers el 1936. En el centre podem veure na Margalida Alcover. Aquesta fotografia ha estat cedida per Rafel Ferrer Massanet.

La tasca assistencial no finalitzà amb la guerra. Durant les dificultats i les caresties de la conjuntura de la primera postguerra les dones de la SF continuaren ajudant els necessitats. La Casa del Soldado derivà a la seu de Auxilio Social, coneguda com "Ses Cuines", on es donà assistència i menjar a les vídues i orfes. Segons les fonts orals hi acudien sobretot els parents de les víctimes republicanes.

Encara que Auxilio Social i la Sección Femenina de Falange són dues organitzacions separades a nivell formal i tenen problemes de competències a nivell estatal, a Manacor durant la guerra i la primera postguerra realitzaren una tasca comuna. Na Margalida Alcover col·laborà amb na Maria Gomila Torrens i amb na Joana Pasqual, delegades locals de Auxilio Social, en la recollida de doblers mitjançant les subscripcions a la *Ficha Azul*, les recaptacions a les postulacions ("Huchas") o els donatius en metàl·lic o espècie. D'aquestes recaptacions n'hi ha constància a l'Arxiu de Manacor⁴. Les aportacions són bastant significatives si tenim en compte que ens trobam a una època de fam. Una acta de les activitats de Auxilio Social al mes d'agost de 1939 refereix que el nombre de subscriptors a la *Ficha Azul* era de 948. Cada un devia pagar la quota d'una pesseta, ja que el total de subscripcions també era de 948 pessetes. pel que fa a la recaptació a la via pública o "Postulación", ascendia a 2.082,55 pessetes. Aquesta elevada quantitat s'explica per la capacitat de persuasió de les al·lotes falangistes, ja que no es deixava entrar al cinema, als cafès o a les carreres a qui no dugués l'emblema que li

col·locaven les "señoritas postulantes" després d'haver posat el seu donatiu a la "Hucha".

Gràcies a aquestes aportacions, a donacions d'infraestructura i material per part de l'Ajuntament i a la tasca de na Margalida Alcover i d'algunes falangistes, per exemple na Dolores Jaume, recollint aliments de les famílies que s'ho podien permetre, es pot mantenir un menjador infantil que s'obrí amb 25 places. Així, molts dels testimonis recorden na Margalida demanant benes per als ferits i pastes de pa per a "Ses Cuines". La relació de les dietes oferides del 8 de febrer al 15 d'agost de 1938 la trobam a l'Arxiu de Manacor.

L'any 1938 Auxilio Social també pretén fer-se càrrec del menjador propietat de l'Ajuntament. Aquest constava de 166 places i tenia una subvenció de 75 pesetes diàries per plaça. L'Ajuntament ho accepta i demana al Govern Civil de Balears que li permeti traspassar el seu menjador a Auxilio Social.

L'*Arriba* del 28 de gener de 1950 refereix el tancament de "Ses Cuines" i del menjador de l'Ajuntament, i que a partir d'aquesta data les ajudes recollides es distribuïran entre els pobres de la localitat. L'explicació d'aquest fet és clara: les cuines ja no tenien sentit als anys 50, ja que les necessitats de la població eren molts diferents que en temps de guerra i immediata postguerra. Cal no oblidar que les cartilles de racionament s'acaben el 1952.

Per tant, l'actuació d'aquest grup de dones falangistes liderat per na Margalida Alcover durant la guerra és allò que explica l'existència, la continuïtat i la bona consideració de Sección Femenina dins Manacor.

Després de la postguerra, "Sa Jefa" es dedicà a consolidar les doctrines propugnades, a dirigir la formació de la dona manacorina i a altres activitats assistencials. També es col·locà al capdavant de la Oficina de Colocación Obrera de la CNS i féu classes a les Escuelas de Formación y Hogar, a la seu de la Delegació Local ubicada a l'antic carrer de n'Amer (actual carrer Pius XII), local que fou cedit per la Caixa de Pensions.

A partir de 1945 observam un gir en les activitats de la Sección Femenina: aquestes passen de la militància activa i del dinamisme que caracteritzà l'època de guerra i postguerra a assumir unes atribucions dirigides a activitats benéficosocials i lúdiques. Amb na Margalida Alcover comencen els festivals benéfics per a les campanyes "pro-canastillas" o per a altres necessitats de la ciutat, per exemple la compra d'un aparell de raigs X per a l'hospital. També són propis de la seva època les exposicions de flors, els cursos i conferències, els concursos de betlems o de felicitacions nadalenesques.

La rellevància de "Sa Jefa" es constata en els homenatges i les manifestacions de dol que tenen lloc a la seva mort el gener de 1961. Així, l'*Arriba* li dedica els exemplars de dia 14 i dia 21 de gener i també el de dia 1 de juliol. Aquests números contenen bàsicament articles d'opinió i poesies de lloança a la seva figura:

UNA MUJER ANIMOSA: MARGARITA ALCOVER

Margarita, la incansable, recia, inquieta, valerosa Margarita Alcover poseía el temple de las mujeres cuyos nombres

salpican nuestra historia por su ejemplaridad o su heroísmo. Margarita, nombre poético, dulce nombre que suena a canción de arroyo –piedras blancas, verdes juncos-, debiera haberse llamado Isabel o Teresa o Agustina. Porque guardaba en su alma el tesón de la reina castellana, la inquietud de la monja abulense, la valentía de la heroína aragonesa.

Margarita Alcover, dirán las gentes, creó los festivales benéficos, para socorrer con las famosas canastillas a las madres necesitadas y para regalar al Hospital el aparato de rayos X.

Margarita Alcover –dirán- hacía exposiciones de flores, de bordados, de artesanía, de muchos objetos tocados por la gracia de las manos de mujer.

Margarita –diremos nosotros- murió hablando. Su espíritu podía más que la materia y la Muerte, para llevársela, tuvo que sostener ruda brega. Rendido el cuerpo, su ánimo no decayó ni un instante. Porque Margarita Alcover –la incansable- no tuvo reposo en esta vida, en su afán de atender a todos, s in pensar en sí misma.

J.R.R.

Un exemple és aquesta poesia publicada a l'*Arriba* de dia 1 de juliol de 1961; malgrat l'estil retòric que caracteritza el llenguatge de l'època podem trobar dades biogràfiques d'interès.

L'exemplar de 21 de gener descriu els actes que rodejaren el seu enterrament: el nombre d'assistents i qui eren demostra la significació d'Alcover dins l'organització falangista. Assistiren al sepeli les primeres autoritats polítiques: el "Sub-Jefe Provincial del Movimiento", Máximo Alomar, en representació del "Jefe Provincial"; el batle de Manacor, Pedro Muntaner; el "Jefe Local de Falange", Bartolomé Llinàs; el capità de la Guàrdia Civil, Amancio Fernández; el comandant d'infanteria José Homar, i Francisco Gil en representació del Jutge de Primera Instància. Juntament amb alts càrrecs religiosos acudiren les màximes instàncies de la SF: la "Delegada Provincial", Antònia Llinàs; la "Secretaria Local", Margalida Forteza; la regidora Antònia Sancho, i nombroses afiliades.

L'alta consideració que es tenia de na Margalida Alcover dins la realitat política del moment també queda palesa amb la imposició de la "Y en rojo individual" (distinció commemorativa atorgada per la SF a les seves militants més destacades el dia de Santa Teresa, patrona de Falange Femenina)⁵ i la "Y" de plata de forma pòstuma pels seus serveis el 1963.

Per una altra part, na Margalida Forteza, que és designada com a nova delegada local després d'haver ocupat durant uns deu anys el càrrec de secretària local, ens ha contat com es posà al capdavant de l'homenatge que l'*Arriba* féu a la difunta. Així, el número de l'1 de juliol del 1961 exposa que, com a part dels actes en memòria de na Margalida Alcover, l'Ajuntament decideix posar, a proposta de la Delegació Local de Sección Femenina, el seu nom al carrer de la Pau, on ella vivia.

Amb això es pretenia mantenir viu el seu record i donar exemple. Na Margalida Forteza li organitzà un altre homenatge a l'any de la seva mort, on un dels actes fou la col·locació de la placa al carrer⁶. El 1979, en un context sociopolític molt distint com és el de la Transició, es duu a terme una campanya de captació de signatures per sol·licitar a l'Ajuntament el retorn del nom originari del carrer.

Tant les fonts orals com els articles en homenatge a Margalida ens plasmen la seva personalitat que tant marcà la seva actuació; remarquen la seva activitat incansable, decidida, de dedicació al bé social..., encara que patís una greu malaltia del cor. Però també assenyalen el seu fort caràcter impregnat d'ideals austers, catòlics i conservadors. Els entrevistats la recorden vestida amb el rebosillo i amb trunyella o acompanyada del seu assessor espiritual, el capellà castrense Nicolás Saggese. Una anècdota que plasma la personalitat d'aquesta dona, del seu temps, és el fet que abans de morir demanà que li posassin el vel d'anar a missa.

Però malgrat el seu conservadorisme, algunes actuacions de na Margalida mostren la contradicció entre teoria i pràctica de la "Sección Femenina": si bé es volia relegar la dona a un àmbit propi i supeditat a l'home, remarcant els valors típicament femenins propugnats per la moral catòlica, la seva actuació impulsant els festivals i alguns cursos on es donaven nocions de sexualitat és considerada transgressora i massa avançada per al seu temps. Les fonts orals ens contenen com la delegada provincial Aurita Rivas prohibeix els "Festivals" per considerar-los immorals, i retreu a na Margalida que les actuacions no siguin adequades a la condició femenina. Així mateix els cursos de sexualitat causen commoció entre l'opinió pública manacorina.

Arribats en aquest punt, pensam que la Sección Femenina a Manacor era na Margalida Alcover. Aquesta dona intel·ligent, recta i de fort caràcter encarna l'organització; és la seva personalitat la que explica en part la trajectòria del moviment. Podríem afirmar que era una fonamentalista i només la solidaritat amb els més febles atenuava el seu gran fervor religiós. La Casa del Soldado, "Ses Cuines", "les canastilles" i els "Festivals" no són més que expressions de les seves conviccions religioses.

El sobrenom de "Sa Jefa", amb el qual tothom la coneixia i recorda, expressa clarament la consideració que d'ella es tenia. Alcover era molt conscient que ésser la delegada local de la SF de FET y de las JONS li donava capacitat de comandament i l'emprà amb benefici seu creant entorn d'ella una atmosfera de respecte i temor.

NOTES:

1. Hem optat per fer la introducció, les conclusions i la bibliografia conjuntes per no repetir informació. Malgrat tot es tracta de dos estudis diferenciats.

2. *Arriba*, 1 de juliol de 1961

3. *Ibid.*

4. Tota la documentació sobre Auxilio Social es troba al lligall amb signatura MOV 7 de l'Arxiu de Manacor

5. *Arriba*, 15 d'octubre de 1949

6. *Ibid.*, 13 i 20 de gener de 1962

Organització i tasca de la "Sección Femenina" a Manacor

Maria del Pilar Castor Binimelis i Margalida Rosselló Riera

1. Organització i estructura.

La SF, instrument emprat pel règim franquista per enquadrar les dones, mostra les característiques que defineixen l'estructura política de la Dictadura: jerarquització, centralisme i verticalitat. De menor a major grau, es distingeixen set nivells jeràrquics en l'organització: "Afiliadas, Secciones Locales, Jefaturas Provinciales, Jefaturas de Servicio, Secretaría General, Consejo Nacional i Jefatura Nacional".

Com podem veure es tracta d'una estructura fortament centralitzada i jerarquitzada que s'inspirava en les organitzacions alemanyes. Aquesta s'imposarà de forma rígida a tot l'Estat sense que hi hagi cap possibilitat d'interpretació particular; les ordres eren donades des de la Delegación Nacional i arribaven fins a la darrera dirigent local en línia descendent i vertical. La Jefe o Delegada Nacional de la Sección Femenina tenia plenes facultats de decisió i comandament, únicament estava sotmesa als organismes superiors de Falange i del Movimiento i era nomenada pel "Jefe Nacional".

Les estructures provincials i locals es limitaven a seguir les directrius de l'estructura nacional i a aplicar-les en els seus àmbits d'actuació territorial. Ambdues estaven formades per una "Jefe", local o provincial segons cada cas, una secretària i una tesorera. Les delegades locals eren anomenades per la delegada provincial, la qual rebien les ordres i davant la qual havien de donar compte periòdicament de l'estat de l'organització i dels serveis. De manera anàloga, les diferents delegades provincials eren designades i responien de l'estat de la província a la Jefatura Nacional.

Les afiliades es dividien en tres classes per raons d'edat i de servei: "Flechas" (afiliades menors de 14 anys que només podien realitzar tasques auxiliars), "Militantes" (entre 14 i 35 anys, principal grup d'actuació) i "Adheridas o Afiliadas" (a partir dels 35 anys, només havien de pagar la quota, assistir als actes